

REWERENDA (8) sb f

Wszystkie e oraz a jasne.

sg [N rewerenda.] ◊ A rewerendę (3). ◊ L rewerendzie (3). ◊ pl A rewerendy (1). ◊ [I rewerendami.] ◊ L rewerendach (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Sutanna, habit, ornat [czci godny; uczciwy, poszanowania godny – reverendus Cn] (8) : Kapłan ieden Cyárdus wżeteczny y zły/ o zbrodnie swoie przedeń [św. Antoninusa] pozwány/ wziąwszy miecz pod rewerendę/ á stoiąc iáko przed sędzim/ [...] ciął nań SkarŻyw 413; WyprPl A2; Siodłatą Wronkę zow Ciotuchną flisie [...]. Choć w Rewerendzie nie widziłz kapłaná/ Iednąk zow Xiędzem Woyćiechem boćianá KlonFlis F3v; Lecz y owi co máią szpitale w swey mocy; Choć w Rewerendách chodzą iák iácy Prorocy; Choć się zdádzą nabożni/ y ná twarzy frodzy: Przećie od nich bezpráwie odnołżá vbodzy. KlonWor 49; [GrzegŻarnPos366v (Linde)].*

[W połączeniu szeregowym: Przetoż swoiey powagi nádftháwiáią sobie/ szyrokiemi płałzczmi/ Rewerendámi/ rogátemi bierety/ długoucháthymi myckámi: Iákowe theż Pan być okazał Fáryzeufze GilPos 41v (Linde).]

W przeciwstawieniu: »rewerenda ... sajan« (1): á mnie téż czás o sobie poradzić. Iesli mi w rewerendzie/ czy lepiéy w láianie [tj. czy mam zostać księdzem, czy człowiekiem świeckim]/ Iesli miełżkáć przy dworze/ czy ná swoim łanie. KochFr 52.

Zwroty: »oblec, [wziąć] rewerendę(-y)« = zostać księdzem [szyk zmienny] (1): A což tu rzeká oni mární wymyłáćze/ Co [...] ták poftánowili/ Aby oblokży kukłę [tj. kaptur mnisi] iáko błażni żyli. Drugi rogáty bieret álbo rewerendę/ Powieda iż téż przecedł do końca Ayendę. A nigdzyey táb nie náłáł o tey powinności [tj. małżeństwie] RejWiz 38; [O iáka márnóść/ chłopftwo profte wzięło Reuerendę y poftác Xiężá y wáżá się fprawowác y szafowác Sákrámentá? StefanOdpór C4].

»porzucić rewerendy« = przestać być księdzem (1): y złamáły się ná wielu mieyfcách Vota, y przyfięgi kápłáńfkie y zákonnice: porzucili Mnifzy y Mnifzki kapice/ Kłięża Rewerendy ReszPrz 73.

Przen (metonimicznie o księdzu) (1) : Bo więc czáfem w birecie álbo w rewerendzye/ Wierz mi więczey szalenftwá niż rozumu będye. RejWiz 91; [przyidzie mi zá wycińnieniem twoim y poigráwaniem z Duchowieńftwá Kátholickiego/ y tu y ná drugim mieyfcu pokázác/ że téż v was znáidzie Rewerendę niecnótá podbitá. EmporEkscep G3].

2. [Męski ubiór świecki, może peleryna [reverenda Lac sr]: Za tym jachało 30 mężów siwych w aksamintnych długich rewerendach, którzy są praefecti urbis. DiarPos 208; (nagł) Inwentarz pośmiertny Reginy Czwerczanki (–) [...] szubeczka podszyta królikami [...], żupica męska, stara i rewerenda stara InwMieszcz 1585 i 1587 nr 264.]